KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN TAKSA

Perustelut

1. Yleistä

Taksassa on pyritty noudattamaan mahdollisimman pitkälle valtion maksuperustelainsäädännön periaatteita ja tavoitteita. Taksa mahdollistaa myös poikkeustilanteissa joustavan menettelyn ja tarvittavan maksujen kohtuullistamismahdollisuuden.

2. Taksan yksityiskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala

1.1 Ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n, vesilain (587/2011) 18 luvun 12 §:n, jätelain (646/2011) 144 §:n, maastoliikennelain (1710/1995) 30 §:n, vesiliikennelain (782/2019) 106 §:n, merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 13 luvun 1 §:n ja vesihuoltolain (119/2001) 11 a §:n ja mukaan kyseisten lakien mukaisten lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka perusteet tulee tarkemmin määrätä kunnan hyväksymässä taksassa.

1.2 Maa-aineslain (555/1981) mukaisesti perittävien maksujen perusteet ovat erilaiset, joten niistä hyväksytään erillinen taksa. Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittelystä perittävä maksu määräytyy maa-aineslain mukaisesti.

2 § Maksujen määräytymisperusteet

2.1 Edellä 1.1 kohdassa mainittujen lainkohtien mukaan kunnalle perittävän maksun perusteiden on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia (150/1992), jonka 6 §:n mukaan maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää eli omakustannusarvoa.

2.2 Valtion maksuperusteasetuksen (211/1992) 1 §:ssä on määritelty omakustannusarvoon kuuluvaksi suoritteen tuottamisesta aiheutuvien erilliskustannusten lisäksi myös asian käsittelyn aiheuttama osuus ns. yleishallintokustannuksista. Edelleen maksuperustelainsäädännön periaatteiden mukaan tulisi kaikki asian käsittelystä aiheutuvat kustannukset sisältyä taksan mukaisiin maksuihin. Tämän vuoksi myös asianomaisten kuulemisesta sekä hakemuksen ja päätöksen tiedottamisesta aiheutuvat kulut, kuten sanomalehti-ilmoituksesta aiheutuvat kulut, tulisi olla kiinteässä maksussa mukana.

2.3 Poikkeustapauksissa, kuten taksan 13 §:n 2 momentin mukaisissa tilanteissa, asian käsittelymaksun laskeminen asian käsittelyyn kuluneen työajan perusteella samoin kuin taksan liitteinä olevien maksutaulukoiden laskeminen edellyttää asian käsittelyn omakustannusarvon selvittämistä ja esittämistä taksassa.

3 § Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelymaksut

3.1 Keskimääräiseen käsittelyaikaan ja omakustannusarvoon sekä keskimääräisiin kuulemis- ja tiedottamiskustannuksiin perustuvat maksut esitetään taksan liitteenä olevassa maksutaulukossa.

4 § Menettelyn laajuudesta johtuvat lisämaksut

4.1 Erilaisten laitosten ja toimintojen lupien tai ilmoitusten käsittely voi lisäselvitysten ja asianosaisten kuulemiseen laajuuden osalta poiketa merkittävästi toisistaan. Tämän vuoksi on perusteltua ottaa taksaan mukaan mahdollisuus periä asiantuntijaviranomaiselta hankittavasta lausunnosta aiheutuneet kustannukset. Myös mahdollisesti tarvittavan konsultti- tai muun asiantuntijaselvityksen kustannukset on tarvittaessa oltava mahdollisuus periä hakijalta.

Ympäristönsuojelulain 44 a §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa lupa-asian selvittämiseksi järjestää kuulemistilaisuuden tai järjestää katselmuksen hallintolain säännösten mukaisesti. Tällaisten tapausten varalta on perusteltua taksassa olla mahdollisuus periä niistä aiheutuneet tilavuokra-, matka- ja muut vastaavat erikseen laskutetut kulut hakijalta sekä lisämaksu tilaisuuksien järjestämisestä viranomaiselle aiheutuneiden muiden kustannusten johdosta.

Toiminnan laajuus tai sijoittuminen toiminta-alueella saattaa edellyttää kuulutusten julkaisemista, pääsäännöstä poiketen, useammassa kuin yhdessä sanomalehdessä. Tällöin on perusteltua periä maksua lisäilmoituksista aiheutuvista kustannuksista.

5 § Maksun alentaminen tai korottaminen

5.1 Merkittävästi keskimääräistä vähäisemmän tai suurempi asian käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella maksua voitaisiin tarvittaessa alentaa tai korottaa. Tämä tulee ratkaista tapauskohtaisesti ja päätökselle on esitettävä perustelut.

Ympäristönsuojeluasetuksen 3 §:n mukaan lupahakemuksessa tulee esittää selvitys käytettävästä energiasta ja sen käytön tehokkuudesta sekä mahdollisesta ympäristöasioiden hallintajärjestelmästä ja edelleen 15 §:n 2 momentin mukaan lupapäätöksen ratkaisuosassa on tarvittaessa käytävä ilmi, miten ympäristöasioiden hallintajärjestelmät tai energiansäästösopimuksiin perustuvat toimet ja raportointi on otettu huomioon lupamääräyksiä annettaessa. Tällaisten sopimusten ja järjestelmien voidaan katsoa vähentävän viranomaisen selvittämis- ja määräystenantotarvetta ja siten pienentävän asian vaatimaa käsittelyaikaa, joten näiden perusteella maksua voidaan alentaa.

Maatilojen osalta ympäristötukijärjestelmän mukaisten vapaaehtoisten vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttaminen vähentää viranomaisen tarvetta selvittää lupakäsittelyssä erikseen näitä asioita ja toisaalta tällaisten tilojen osalta lupahakemuksen edellyttämien selvitysten ja tietojen saanti on helpompaa. Tällaisten tilojen osalta maksua voitaisiin alentaa.

5.2 Toiminnan olennaista muuttamista tai luvan muuttamista taikka luvan muuttamista erityisen selvityksen perusteella sekä ilmoituksen uudistamista koskevan asian käsittely saattaa usein olla työmäärältään joko uuden luvan käsittelyä vastaava tai sitten merkittävästi vähäisempi. Jos työmäärää voidaan pitää merkittävästi vastaavaa uuden luvan käsittelyä pienempänä, voidaan maksua alentaa.

5.3 Luvan tai ilmoituspäätöksen teknisluontoinen muuttaminen, selventäminen tai muu lupamääräysten vähäinen muutos on yleensä työmäärältään huomattavan vähäinen verrattuna normaalikäsittelyyn, joten tällaisissa tapauksissa on perusteltua alentaa maksua.

5.4 Ympäristönsuojelulain 44 §:n mukaan ympäristölupahakemusta koskevasta kuulutuksesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Vastaavin perustein lain 85 §:n mukaan tulee tieto päätöksestä julkaista sanomalehdessä. Edelleen lain 118 - 120 §:en mukaisen ilmoituksen vireilläolosta on ilmoitettava ja kuultava asianosaisia hallintolain säännösten mukaisesti. Myös näissä tapauksissa saattaa olla joissain tapauksissa tarpeen ilmoittaa asiasta sanomalehdessä.

Sanomalehti-ilmoituksen julkaiseminen on pääsääntö ja siitä aiheutuvat kustannukset sisältyvät taksan mukaisiin maksuihin. Ainoastaan poikkeustapauksissa, mikäli asian merkitys on vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta, voidaan ilmoitus jättää julkaisematta. Näitä tapauksia varten on perusteltua taksassa olla mahdollisuus vähentää maksusta siihen sisältyvät keskimääräiset kuulemiskustannukset.

5.5 Jos hakemus sisältää jätteeksi luokittelun päättämisen, on hakemuksen käsittelystä perittävää maksua tarpeen korottaa työmäärän lisääntyessä. Hakemuksen sisältäessä jätteeksi luokittelun päättämisen on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto jätelain 4 a ja b §:ssä tarkoitetun asian käsittelyssä.

6 § Hakemuksen, ilmoituksen tai muun asian peruuttaminen tai raukeaminen

6.1 Asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voi raueta siksi, että hakija peruuttaa hakemuksensa, ilmoituksensa tai muun asian taikka asia voi raueta muusta syystä ennen viranomaisen päätöksen antamista. Tällaisten tapausten osalta voi olla kohtuullista alentaa käsittelymaksua. Usein tällaisissa tapauksissa viranomainen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen käsittelemiseksi tai asian käsittely on saatu lähes valmiiksi. Tällaisissa tapauksissa on perusteltua periä hakemuksen käsittelystä aiheutuneet kustannukset tai erikseen määrättävä vähimmäisosuus 3 §:n mukaisesta maksusta.

7 § Hakemuksen tai ilmoituksen hylkääminen tai tutkimatta jättäminen

7.1 Hylkäävään päätöksen käsittely vaatii vastaavat selvitykset ja usein huomattavasti laajemmat perustelut kuin myönteisen päätöksen käsittely. Tämän vuoksi on perusteltua periä hylkäävästä päätöksestä sama maksu kuin myönteisistäkin päätöksistä. Joissain tapauksissa hylkäysperuste on niin ilmeisen selvä, että asian käsittelyyn ei mene paljonkaan aikaa. Tällaisissa tapauksissa tulee olla mahdollista alentaa maksua.

7.2 Päätös hakemuksen tai ilmoituksen tutkimatta jättämisestä voidaan joskus tehdä ilman, että se edellyttää erityisiä toimenpiteitä viranomaiselta. Tällaisissa tapauksissa maksun perimiselle ei ole perusteita. Jos kuitenkin tutkimatta jättämispäätöstä ennen viranomainen on ryhtynyt toimiin asian käsittelemiseksi, on perusteltua periä hakemuksen tutkimatta jättämispäätöksestä erikseen määrättävä vähimmäisosuus 3 §:n mukaisesta maksusta.

8 § Palautetun hakemuksen käsittelymaksu

8.1 Mikäli tuomioistuin muutoksenhaun johdosta palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi, asian käsittelyä käytännössä jatketaan siitä, mihin se jäi aiemmassa käsittelyssä. Tämän vuoksi taksan mukaisesta käsittelymaksusta tulee vähentää, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä on peritty.

8.2 Mikäli tuomioistuin muutoksenhaun johdosta kumoaa päätöksen sen vuoksi, että hakija ei ole ollut hakemansa luvan tarpeessa, on kohtuullista palauttaa hakijalle mahdollisesti peritty maksu kokonaisuudessaan. Tällaisessa asiassa voidaan katsoa tilanteen johtuneen osittain myös viranomaisen virheellisistä tulkinnoista, jolloin maksun palauttamiselle on myös tämän vuoksi perusteet.

9 § Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontamaksut

9.1. Ympäristönsuojelulain 205 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksua valvontaohjelmassa esitetyistä säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Maksua voidaan periä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuu-

luvien rekisteröitävien, luvanvaraisten ja ilmoituksenvaraisten toimintojen valvonnasta, joka on esitetty valvontaohjelmassa. Maksun suuruus ja sen perusteet määritetään kunnan hyväksymässä taksassa. Toiminnanharjoittajat ovat oikeutettuja saamaan tietoonsa oman toimintansa valvontamaksun määräytymisen perusteet (valvontaluokka, muut valvontatoimenpiteet).

9.2. Maksullisia voivat olla valvontatarkastusten lisäksi laitosten muu valvontaohjelmaan perustuva säännöllinen valvonta, kuten vuosiraportin ja tarkkailutulosten tarkistaminen (YSL 168 ja 205 §, HE 214/2013 vp, YSL 168 ja 205 §:n yksityiskohtaiset perustelut). Mikäli vuosiraporttia pyydetään täydentämään, on perusteltua periä maksu myös täydennetyn raportin osalta työmäärän lisääntyessä.

9.3. Myös muusta valvontaohjelman mukaisesta säännöllisestä valvonnasta, kuten uusintatarkastuksesta on mahdollista periä maksu (YSL 168 ja 205 §, HE 214/2013 vp, YSL 168 ja 205 §:n yksityiskohtaiset perustelut).

9.4. Ympäristönsuojelulain 205 §:n 2 momentissa säädetään myös muusta maksullisesta valvonnasta, joka voi koskea myös muuta kuin luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Maksua voidaan periä onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteita koskevista tarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä, jos ne johtavat kehotuksen, määräyksen tai kielon antamiseen. Maksullisia ovat myös valvontatoimet ja tarkastukset, jotka ovat tarpeellisia annetun kehotuksen, määräyksen tai kiellon valvomiseksi.

9.5 Valvontamaksua voidaan periä myös rikkomuspohjaisesti. Maksullisia ovat tällöin hallintopakkomääräyksen (YSL 175, 176 §) tai keskeytyksen (YSL 181 §) noudattamisen valvomiseksi tehty tarkastus. Myös tämä maksullisuus koskee kaikkea toimintaa.

9.6. Peruuttamatta jätetystä, sovitusta tarkastuksesta peritään maksu, koska tarkastukseen valmistautumiseen ja matka-aikaan on kulunut työaikaa. Tämän jälkeen tehtävästä toteutuvasta määräaikaistarkastuksesta peritään taksataulukon mukainen maksu.

10 § Jätelain mukainen valvonta

10.1 Jätelain valvonnan maksullisuudesta säädetään jätelain 144 §:ssä. Jätelain edellyttämän valvontasuunnitelman mukaisista rekisteröitävän toiminnan valvonnasta voidaan periä maksua. Jätelain valvontasuunnitelma on liitetty osaksi ympäristönsuojelulain mukaista valvontasuunnitelmaa ja -ohjelmaa.

10.2 Valvontamaksua voidaan periä myös muusta jätelain valvonnasta. Nämä maksut koskevat kaikkia eivätkä ole rajoitettuja vain rekisteröitäviin toimintoihin. Maksullisia ovat tarkastukset ja muut valvontatoimet, jotka ovat tarpeen roskaantumista koskevan siivousmääräyksen, jätelain 125 §:n yksittäisen määräyksen tai jätelain 126 §:n mukaisen kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

11 § Vakuuspäätöksen maksu

11.1 Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Jätteen käsittelytoiminnan vakuuden hyväksymistä koskevan asian käsittelyssä viranomaisen tulee selvittää vakuuden riittävyys ja soveltuvuus sillä katettaviin toimiin.

Ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaan lupaviranomainen voi hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Tällaisen va-

kuuden hyväksymistä koskevan asian käsittelyssä viranomainen joutuu selvittämään mm. tekeekö toiminnan käynnistäminen muutoksenhaun hyödyttömäksi, mitä mahdollisesti tarvittava ympäristön ennallistaminen tulisi maksamaan ja minkä laatuinen vakuus voidaan hyväksyä.

Ympäristönsuojelulain 199 §:n 2 momentin mukaan lupaviranomainen voi myöntää oikeuden aloittaa toiminta myös enintään 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava valvontaviranomaisia ja päätökseen muutosta hakeneita.

Tällaisissa tilanteissa on perusteltua periä hakijalta lisämaksu, jonka suuruus perustuu arvioon harkinnan vaatimasta ajasta

12 § Vesilain mukaiset maksut

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvan vesilain mukaisen asian käsittelystä. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voidaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

13 § Maksun kohtuullistaminen tai määrääminen poikkeustapauksissa

13.1 Taksan mukaisen maksun soveltaminen saattaa joissain tapauksissa asian luonne tai merkitys huomioon ottaen johtaa kohtuuttoman suureen maksuun, jolloin tulee olla mahdollisuus erityisistä syistä määrätä maksu taksasta poikkeavasti. Tällaisia erityisiä syitä on määritelty maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa. Maksun tulee tällaisissakin tilanteissa kattaa viranomaiselle hakemuksen käsittelyn edellyttämistä asiantuntijalausunnoista tms. aiheutuneet kustannukset. Koska hakemuksen käsittely aiheuttaa viranomaiselle aina kustannuksia, tulee niiden kattamiseksi periä osuus taksan mukaisesta maksusta.

13.2 Tietyissä erityistapauksissa, esimerkiksi poikkeuksellisen laajan ja vaikean asian käsittelyn todelliset kustannukset saattavat muodostua merkittävästi taksan mukaisista maksuista suuremmaksi. Tällaisissa tapauksissa niiden osalta tulee olla mahdollisuus periä käsittelymaksu toteutuneitten kustannusten mukaisesti. Tällaisissa tilanteissa pitää taksasta poikkeaminen perustella kustannusseurantaan perustuvalla laskelmalla ja muiden kustannusten erittelyselvityksellä. Tällaiset selvitykset tulee liittää myös käsittelymaksua koskevaan laskuun.

13.3 Mikroyrityksille ja sellaisille luonnollisille henkilöille, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa, määrättävien maksujen on ympäristönsuojelulain 206 §:n ja jätelain 144 a §:n mukaan oltava kohtuullisia. Toiminnanharjoittajan on maksun määräämistä varten ilmoitettava pyynnöstä valvontaviranomaiselle työntekijä-, liikevaihto- ja tasetiedot tai niitä lähinnä vastaavat tunnusluvut. Jos tietoja ei pyynnöstä huolimatta ilmoiteta, maksu voidaan määrätä alentamattomana.

14 § Maksusta, maksun palauttamisesta ja poikkeuksesta päättäminen

14.1 Ympäristönsuojelulain 190 §:n 3 momentin mukaan käsittelymaksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Tällä perusteella maksusta, maksun palauttamisesta, maksun alentamisesta ja maksun lykkäämisestä tulee ympäristönsuojeluviranomaisen, tai sen viranhaltijan, jolle päätösvalta asiassa on delegoitu, määrätä pääasiaa koskevassa päätöksessä tai samanaikaisesti annettavalla erillisellä päätöksellä. Mikäli maksusta tehdään erillinen päätös, tulee päätös ja maksulippu lähettää maksuvelvolliselle samalla kun pääasiaa koskeva päätöskin lähetetään.

Ilman hallintopäätöstä maksuun pantavien maksujen osalta itse maksun katsotaan olevan päätös maksusta, eikä maksusta tehdä erillistä päätöstä. Näistä maksuista va-

litetaan maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetusti perustevalituksella.

15 § Maksun suorittaminen ja periminen

15.1 Maksun suorittamisesta on perusteltua määrätä taksassa ja voidaan katsoa kohtuulliseksi pääperiaatteeksi, että maksu suoritetaan määräajassa sen jälkeen, kun asiaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Myös viivästyneestä maksusta perittävästä viivästyskorosta on perusteltua olla maininta taksassa. Valtion maksuperusteasetuksen (211/1992) 3 §:n mukaan maksamattomalle määrälle peritään viivästyskorkoa sen määräisenä kuin korkolain 4 §:ssä säädetään ja noudattaen mitä viivästyskoron perimisestä korkolaissa muuten säädetään.

15.2 Mahdollisuus periä maksamaton maksu ulosottotoimina ilman erillistä tuomiota tai päätöstä on informatiivisena asiana perusteltua mainita taksassa. Julkisten saatavien suorasta ulosottokelpoisuudesta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

16 § Taksan soveltaminen

16.1 Koska taksa ei voi tulla takautuvasti voimaan, tulee taksassa mainita millä perusteella arvioidaan asiat, joihin sitä voidaan soveltaa.

17 § Voimaantulo

17.1 Taksa tulisi saattaa voimaan mahdollisimman pian, koska maksuja ei voida periä takautuvasti.

Taksan hyväksymistä koskevassa päätöksessä on perusteltua määrätä, että taksa astuu voimaan muutoksenhausta huolimatta taksassa määrättynä ajankohtana. Tämä ajankohta tulee valita siten, että ennen kyseistä ajankohtaa on taksan hyväksymispäätöstä koskeva pöytäkirja tarkastettu ja asetettu nähtäville. Taksan hyväksymispäätökseen haetaan muutosta kuntalain säännösten mukaisesti.